

Egunkariak ez ditu 25 urte bete. Baina orain dela 25 urte sortu zen. Mende laurdenaren erdia bizi izan zen, 13 urte betetzen ez zioten utzi-eta. Egunkariaren itxiera biolento eta traumatikoaz sorreraz baino askoz gehiago idatzi izan da, normala denez. Orain zorra kitatzera gatoz eta zenbaki honetan aztertu nahi izan duguna horixe da: Egunkaria nola sortu zen, zertarako, eta zer ekarpen egin zion hiztun komunitateari, euskararen normalizazioari, herrigintzaren ekimenari eta ordura arteko hedabideen mapari.

Izan ere, Egunkariaren sorrerak merezi du tentuz ezagutzea eta aztertzea. Krisi ekonomikoko giroan, egoera politikoki polarizatu betean, erakunde publikoen laguntzarik gabe, eta are orduko Eusko Jaurlaritzaren boikot aktiboaren pean, eta biziraupenezko azpiegitura humano eta tekniko justu batekin jaio zen. Baina ez horrekin bakarrik. Kulturgintzaren bihotzean jaio zen, kulturako jendeen beharretatik sortu, eta haren babesean eta herri ekimenaren sostenguz garatu. Txanponaren bi aldeak, beste behin, Egunkariaren historian. Irauteak salbatu zuen, irauteak eta iraun bitartean euskarazko lehen egunkariaren aldeko sostengua landu eta finantziazio bideak lotzeak. Horrela gogoratzen du Joan Mari Torrealdaik. Sorrera haren testigu eta protagonista nagusi izan zen Torrealdai, eta elkarrizketa luze eta mamitsu batean, pausoz pauso kontatzen du orduko historia, egun, leku eta izen. Eta, horrekin batera, erakundetze autonomikotik gaur arte euskalgintzan eta kulturgintzan gertatu diren aldaketak eta talkak ulertzeko giltzarriak ematen ditu.

Horren ondotik datozen lau artikulua Egunkariaren ekarpena alorrez alor aztertzeko saioa dira.

Egunkariak euskalduntasunaren, lurraldetasunaren eta euskal kulturaren gaineko diskurtso berri bat ekarri zuen. Diskurtso berria eta praktika berria, eta horrekin batera hiztun komunitatea erdigunean jartzea ere. Euskalduna zer den, Euskal Herria zer den eta euskal kultura zer den zedarritu eta hiru kontzeptu horien gainean *nazio imajinatu* propioa eraikitzeko ahalegina egin zuen. Hori da bigarren artikulua azaltzea xede duena.

Zer esanik ez, Egunkariak ekarpen nabarmenetako bat euskararen estandarizazioari eta normalizazioari egin zion, eta baita euska-

razko kazetaritza idazkerari ere. Egunero-egunero hitz, izendapen, definizio eta kontzeptu berriak jarri zituen zirkulazioan, ordura arte inoiz ikusi gabeko kantitatean eta kalitatean. Irene Arraratsek, egun *Berria*-ko euskara arduradun denak, ondu du artikulua.

Patxi Juaristi soziologoak errebaso luzea egiten dio gizarte zibila-ren ekimenari 60ko hamarkadan hasi eta Egunkariaren sorrera arte. Euskarazko egunkari baten aldeko lehen bilera egin eta hamahiru hilabetera kalean zegoen Egunkaria. Halako balentriaren arrazoiak hiru direla iritzi dio: aurreko hamarkadetan «euskararen aldeko partekatutako identitatea eraiki» izana, Egunkariaren egitasmoa baterakoa eta zabala eta Egunkaria Sortzen taldea anitza eta prestigio-duna izatea, eta, azkenik, herritarrek egin zuten lan eskerga.

Egunkariaren gaineko artikuluekin bukatzeko, Aitor Zuberogoitia kazetariak Egunkariak hedabideen eremura zer ekarri zuen aztertu du, eta, euskarazko kazetaritzaren autozentratze-ahaleginean, kazetaritza-erregistroen eta hizkeraren garapenean eta hizkuntza komunitatea artikulatzearen aldeko lanean aitzindari izana aitortzen dio Egunkariari.

Egunen gurpilean sailean, aipagarri da Nagore Amondarainek, Donostiako Tabakalera zentroaren irekieraren eta Kortxoenea gazetxearen eraiketaren argitan, hainbat kultur zentroren gaineko errebasoa egiten duela. Henrike Galarza, Ekonomia atalean, langabezia estatistiken eta Volkswagen enpresaren gezurrez mintzo zaigu, besteak beste. Soziolinguistika alorrean, Patxi Saezek euskararen etorkizuneko estrategiez egin proposamena eta proposamen horri 50 bat lagunek egin iradokizunak hartu ditu ahotan Txerra Rodriguezek. Eta, azkenik, Gorka Juliok, Telepolis atalean, ezagutza, gailu, tresna eta programa librean aldeko aldarria egiten du «ahalduntze teknologikoa» erdietsi ahal izateko.